

UNIWA

„Diligite homines, interficite errores.“ (S. Aug.)

Ogłoszenia wszelkiego rodzaju przyjmują się za opłatą 5 ct. od wiersza. — Reklamacye nieopieczowane wolne są od opłat. Manuskrypta się nie zwracają. — W Krakowie przyjmuje prenumeratę księgarnia Jaworskiego. Dla W. księstwa Poznańskiego i Prus księgarnia p. Tytusa Daszkiewicza w Poznaniu. Dla Prus także księgarnia p. Priebatscha w Ostrowiu. W Wiedniu Haasenstein & Vogler, Neumarkt Nr. 11. Hamburg, Frankfurt n. M. Berlin, Lipsk, Basel (Schweiz) i Wrocławiu: A. Oppelik, Wollzeile 22; Rudolf Mosse, Seilerstätte 2. Berlin, München i Nürnberg: Sebastian Korabek, Neubau 71. W Berlinie Zeidler & Comp., Leipzigerstr. 37. W Paryżu J. Mianowski (Commission & exportation Julien rue des Ecoles 24.)

Wychodzi codziennie o godzinie 3ciej po południu, z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych
Przedpłata wynosi: we LWOWIE rocznie 14 zlr. — półrocznie 7 zlr. — ćwierćrocznie 3 zlr. 50 ct. — miesięcznie 1 zlr. 20 ct.
Z przesyłką pocztową w PAŃSTWIE AUSTRYACKIM: rocznie 18 zlr. — półrocznie 9 zlr. — ćwierćrocznie 4 zlr. 50 ct. — miesięcznie 1 zlr. 50 ct.
W PRUSACH i RZESZY NIEMIECKIEJ: ćwierćrocznie 4 tal. 10 srbgr. — we Francji ćwierćrocznie 18 fr. — w Rzymie ćwierćrocznie 20 fr.
Numer pojedynczy kosztuje 6 centów.
Redakcyja i Administracyja w kamienicy kapitulnej Nr. 24 m

Ogłoszenia (inzeraty) i prenumeratę miejscową i zamiejscową przyjmuje we Lwowie: Agencya „Ozasu“ i „Unii“ A. Piątkowskiego, plac katedralny 31. tudzież księgarnia Sayferta i Czajkowskiego.

Alacriter instate proposito vestro, infracto animo iniquitati resistite et malum in bono vincere conamini, intendentes oculos in mercedem illis paratam, qui pro Christi nomine decertaverint.
(Pius IX do redaktorów „Unii“ d. 28. kwietnia 1870. r.)

Lwów, 6. kwietnia.

Krwawa bratobójcza walka, która z dniem 2go b. m. rozpoczęła się pod murami Paryża, wre i wzmaga się ciągle. Po jednej stronie stoi rząd wersalski i Zgromadzenie narodowe, legalna reprezentacyja Francyi, po drugiej garstka zwolenników socyalistycznej rewolucyi, która sterroryzowała stolicę i obecnie rej wodzi w Paryżu. Niedawno jeszcze, gdy Paryż otaczał „żelazny obręcz“ Niemców, wszystko co żyło we Francyi pałało nieubłaganą nienawiścią ku obcemu najezdźcy; wśród walki o wolność, honor i ojczyznę, ginęły tysiące najlepszych dzieci Francyi, krwią swoją brocząc ojczyste łany. Iluż walk były świadkiem piękne okolice Paryża, ileż ofiar pochłonął tam dziki molocho wojny — ileż razy wzruszono zimną, zmarzniętą ziemię, by przyjąć w swe łono martwe szczątki tych, którzy polegali w zaszczytnej walce za ojczyznę! I dziś pod Paryżem rosną mogiły — setki trupów pokrywają pola — to bracia zabijają braci w ohydnej wojnie domowej. Jakież zaślepienie u zagorzalców paryskich podejmować walkę przeciw własnej ojczyźnie, niezabliźnione rany rozdzierać na nowo, sprawiać uciechę wrogowi, który zaciera ręce z radości i mówi do świata: „Oto patrzcie! wzdrygało się uczucie wasze, gdyśmy ich mordowali i łupili, a teraz oni sami mordują i łupią się wzajemnie.“

Revolucya paryska widzi, że koniec jej szybko się zbliża. Cóż może jedno miasto przeciw całemu krajowi? Dlaczego więc w ostatniej chwili nie cofnie się przed ostatecznością, nie złoży władzy w ręce tych, którzy jedynie mają uprawnienie do jej piastowania? Przyczyny tego szukać należy tam, gdzie jest same źródło rewolucyi. Wszczęli ją ludzie przewrotu bez czci, bez wiary, bez sumienia. Ani inteligencya ani zasługi ani pozycya w społeczeństwie — władzy im dać nie mogła, dać im ją jedynie mogła rewolucya, która męty i szumowiny na wierzch wywleka. Brudny, nienasycony egoizmem nie dozwala im rzec się władzy, tak tanim kosztem nabytej, a gdy dodamy do tego, iż nieubłagana surowość rządu wersalskiego postawiła im alternatywę: zwyciężyć lub zginąć! więc walczą nie już o samą władzę, ale o władzę i życie.

Nie chcemy przesądzać o stosowności rozstrzelania wziętych z bronią w ręku buntowników; środek to odstraszcający, prawda, lecz z drugiej strony wypadłoby się zastanowić, czy nie przedłuży krwawej walki, i nie wywoła w Paryżu represalij na ludziach, którzy podejrzanij są o sprzy-

janie Wersalowi. Tych należy przecież bądź co bądź oszczędzać.

Donosiliśmy już o zlaniu się obu linii Burbonów związkowały się, odkąd nie jest tajemnicą, że większość Zgromadzenia narodowego jest przeciwną ustaleniu obecnej formy rządu we Francyi. Katolicka Westminster Gazette dowiaduje się ze źródła „zupełnie wiarygodnego“, że hrabia Paryża nie tylko uznał hr. Chambord za naczelnika domu burbońskiego, lecz oraz za prawowitego króla Francyi. Do niedawna jeszcze czynił hrabia Paryża, jako głowa Orleanistów, uznanie praw hr. Chambord zawisłem od rezultatu powszechnego głosowania; jednocześnie wzbraniał się wypowiedzieć, czy zdecydowanym jest do nieprzyjęcia korony, gdyby mu ją lud francuski ofiarował. Obecnie, powiada Westminster Gazette, możemy zapewnić, że hr. Paryża uznał prawa hr. Chambord bez wszelkich z swej strony zastrzeżeń. Ztąd powstało rozdwojenie w łonie rodziny Orleanów, z których niektórzy jak księża Annale nie zgadzają się na krok hr. Paryża, i będą odąd tworzyć osobną orleanistyczną frakcyę.

Według doniesień peszteńskich, miano z Konstancyj zająć od księcia Rumunii, by stanowczo oświadczył, czy i kiedy zamierza odwołać się do mocarstw zachodnich, a względnie, czy czuje się na siłach, bronić równocześnie osoby swej i porządku. Stanowisko Rosyi w sprawie rumuńskiej ma być dotychczas zupełnie lojalnem.

Zgromadzenie narodowe w Wersalu.

Posiedzenie d. 28. marca.

Prezylujący. Odebrałem list następny (czyta): „Przekonany, że nie mogę być pożytecznym mojej ojczyźnie, zasiadając dłużej w Zgromadzeniu narodowym, proszę o dymisyę.“

(Podp.) Clemenceau.

P. Laroche-Theulon. Mam posiadłość w Paryżu; na moim domu znajduję po raz trzeci papier z napisem: „godny rozstrzelania“ (pokazuje ten papier). Nie zasłużyłem dotychczas na to, ale spodziewam się, że wkrótce zasłuży. Szczęję się tem; znakomitsi ode mnie odbierali za pośrednictwem Journal Off. podobne pogroźki. Upraszam członków lewicy aby oświadczyli moim kolegom, że się

uważam na przyszłość uprawnionym do środków obrony. (Okłaski z prawicy). Z lewicy głosy: Do porządku!

Prezylujący. Panie Laroche-Theulon, upraszam pana, abyś swą myśl wytlómaczył. Nie mogę pozwolić byś pan przypuszczał jakakolwiek łączność pomiędzy członkami tego Zgromadzenia i ludźmi, których pismo czytałeś.

P. Laroche-Theulon. Są pewni członkowie tego Zgromadzenia, którzy wchodzili w porozumienie z wicherzycielami, do nich więc moje słowa stosuję. (Dostyc! dostyc!)

P. Schoelcher. Wzywam p. Laroche-Theulon, aby oświadczył, iż jego słowa nie stosowały się do żadnego z członków tego Zgromadzenia.

P. Laroche-Theulon. Do żadnego, ponieważ sądzę, że wszyscy uznają prawa tego Zgromadzenia. Jeżeli są tacy, którzy ich nieuznają, do nich się odwołuję.

P. Clement. Zapytuje, czy potem co zaszło w St. Etienne, klub de l'Internationale będzie jeszcze szeryżet niesnaski.

P. Floquet (wskazując członków prawicy). Ci ludzie oszaleli! (Okrzyki: do porządku!)

P. Floquet (na mównicy). Wiecie co to znaczy mieć mowę. Dla ukrycia myśli mojej nie będę się nigdy uciekał do dwuznaczności parlamentarnych. Wiem, że mowca, który z tej mównicy ukazywał nam świstek papieru, którego pochodzenia nie znamy, i którego autorami nie jesteśmy (hałas po prawej stronie)... powiem to, com powinien powiedzieć... Mowca ten miał zamiar oskarżyć tych, którzy podpisali afisz wzywający wyborców Paryża.

To szczególny sposób wydobywania się z kłopotu. Gdyśmy byli obciążeni wielką odpowiedzialnością (hałas po prawej stronie), gdyśmy wszelkimi środkami starali się do Zgromadzenia wprowadzić na drogę pojednania... (Z prawicy: nie ma pojednania z wicherzycielami! Hałas). Powtarzam, że po użyciu wszelkich środków w celu pojednania, usunęliśmy się ze Zgromadzenia, a ja uczyniłem wam następną deklaracyę:

Użyjemy wszelkich środków jakie nam wskazuje obecny stan rzeczy; gdy dzieło nasze będzie skończone, powrócimy tu i wy nas sędzić będziecie. (Hałas po prawej stronie).

Czyliż to jest szlachetny sposób sądenia? Powracam do słów, jakich wyżej użyłem. Mówię i powtarzać będę, że widząc takie postępowanie, oszaleć można. (Hałas po prawej stronie).

W tym stanie rzeczy w skutek prowokacyi wa-

szej odpowiedziałem, stwierdzając fakt, który jest prawdą.

Z prawicy: Do porządku!
Prezylujący. Panie Floquet, użyłeś pan wyrazu obrażającego Zgromadzenie, jestem zmuszony przywołać pana do porządku. (Brawo! z prawej strony.)

P. Clement powtarza swoje zapytanie do ministra spraw wewnętrznych, czy de l'Internationale nie przestanie wysłać emisaryuszów swoich do Paryża.

P. Picard. Odpowiedź na to pytanie byłaby niewczesną. W przesileniu, jakie przeżywamy, należy zwracać uwagę nie na jeden tylko klub de l'Internationale; nie należy teraz tracić czasu na słowa, czynów potrzeba. Przychodzą więc zakumulowane Zgromadzeniu wiadomości, jakieśmy odebrali z departamentów. W St. Etienne i w Toulouse porządek przywrócony został bez krwi wylewu; p. Duportal opuścił prefekturę. (Okłaski z prawicy). W Marselle porządek wkrótce przywróconym zostanie; w Narbonne prowadzą się układy, co dowodzi, że wicherzyciele mają hasło, któremu są posłuszni. Taki jest stan rzeczy, który obecnie żadnego niepokoju wzniecać nie może. Sytuacya się wyjaśniła, sądzę że roztropność i rozsądek wszystkich obywateli kraju, położy kres nieporządkom.

P. Dufaure odczytuje dwa projekta do prawa dotyczące wyborów sędziów trybunałów handlu i sprawy mieszkań w Paryżu.

P. Picard. Otrzymuję w tej chwili od generała komendanta z Lyonu depeszę powiadamiającą, iż porządek przywrócony został w całej Smej dywizyi wojskowej. (Okłaski z prawicy.)

P. Haentjens. Kilku oficerów gwardyi mobilowej wzywało mię przed chwilą i oświadczyło, że w liczbie 400 przybyli do Wersalu dla sformowania batalionu gotowego stanąć pod sztandarem naszym przeciw wicherzycielom, gdziekolwiek oni się ukażą. Domagają się oni, aby w razie jakiego zamachu na Zgromadzenie mogli dostąpić tego zaszczytu i pierwsi stanąć do boju.

Mam nadzieję, że rząd co rychlej zajmie się ich organizacyą. Powiadamiam p. ministra spraw wewnętrznych, że ci oficerowie nie mają lokalu w Wersalu. Sądzę, że przyjmiecie ich prośbę. (Głosy z prawicy: Bardzo dobrze!)

P. Giron. Jeśli rząd nie ma żadnej odpowiedzi na wiadomość podaną przez p. Haentjens, niech Zgromadzenie oświadczy swoje podziękowanie tym dzielnym oficerom.

P. Picard. Rząd zawsze jest gotów do odpó-

OSTATNI KWIAT WIENCA.

POWIEŚĆ

przez hrabinę Dash

Ciąg dalszy

Wieczera przeszyła w milczeniu. Nikt jeść nie mógł prócz starca, nieświadomego zawsze niebezpieczeństw jakie go otaczały. Po skończonej wieczery, ksiądz wstał i pobłogosławiwszy wnuczęta swoje udał się na spoczynek.

Po jego odejściu Izydora odetchnęła swobodnie.

— Nakoniec jesteście sami! przemówiła.

— Przysłano więc nam kądziel, zawołał Gustaw na wpół żartobliwie, przecież mieliśmy już nie małe własnej roboty.

— Gustawie nie czas dziś na żarty; mój brat jutro wyjeżdża.

— Jakto? wyjeżdża? ulega więc temu zuchwałemu nakazowi i przyznaje emigracyi prawo mieszkania się do jego życia! Jeśli chce, niech jedzie; ja zostaję i chociażbym nawet był już przygotowany do drogi, zostałbym na złość że mi kądziel przysłano.

— Jakób ulega obowiązкови swemu, odrzekła poważnie Izydora, czyni radość swemu honorowi i prośbom moim; idzie, aby się pomścić za ojca swego i króla, aby królów i jej dzieci ocalić; postąpi więc tak jak szlachcic hrabia de la Touraille postąpić powinien, a gbie Gustawie de Lusignau należałoby pójść za jego przykładem.

— I zostawić cię samą, bez opieki, narażoną na największe niebezpieczeństwa! Odejść i zostawić cię i biedną Izabellę na łasce potworów, którzy nami rządzą! Nie mogę tego uczynić, kłnę się na honor, a ponieważ Jakób odjeżdża, to tem bardziej zostaję ci tu potrzebna.

— Jeśli to ostatnie słowo pana to zaiste słownie kądziel ci przysłano. Czyliż bowiem należy myśleć i troszczyć się o mnie i Izabellę, gdy ty idzie o Francję, o króla i hono? Cóż my jesteśmy w porównaniu z tą wielką świętą sprawą? Co do mnie, poświęcam jej chętnie całe życie moje i znieść nie mogę aby bliźniemu opuścić ją dla mojej obrony. Nie przyjmuję usług pańskich

— Jakóbie, czy to prawda, że ty odjeżdżasz? zapytał w tej chwili Gustaw, jakby słów Izydory nie słyszał

— Wielka prawda.

— I gdzie się udasz?

— Vandeau jest obecnie celem mojej podróży.

— Z kimże jedziesz? z kąd weźmiesz paszport?

— Pojadę z Bernardem a paszportu od tego niedźnika Cadaine'a brać nie myślę.

— To znaczy, że jutro będziesz osadzony w więzieniu w Maus a za dni ośm na rusztowaniu się znajdziesz.

— Izydora westchnęła boleśnie i rzuciła się w objęcia brata.

— Przykro mi zasmucać panią, rzekł Gustaw, ale w imię wdzięczności mojej dla was winienem wyznać prawdę: nie dozwól pan Jakóbowi wyjeżdżać.

— Postanowiłem wyjechać i pojadę, odparł stanowczo Jakób.

— Czy sądzicie że Ci towarzyszyć będę?

— Tak myślałem.

— I ja panie sądziłam, że nie odstąpiś Jakóba, dodała Izydora.

— Jakto? i pani! zawołał młodzieniec, z żywszym na twarzy rumieńcem

— Miałam taką nadzieję i wyznaję żem jej jeszcze dotychczas nie straciła. Jestem pewną, że syn chrzestny pani de la Touraille, trzecie jej dziecko, nie zostawi Jakóba samego w niebezpieczeństwie i towarzyszyć mu będzie.

— Czy mię zato więcej kochać będziesz, Izydoro?

— Przynajmniej lepiej Cię kochać będę?

— Pojadę więc z Jakóbem; Was tylko dwoje mam na całym świecie, jeśli byście zginęli, niemam co już tu robić. — Podaj mi rękę Izydoro; jutro odjeżdżam.

— Izydora podała mu rękę, na której on serdecznie wycisnął pocałunek.

— Pojadę więc, mówił dalej Gustaw, ale tylko pod jednym warunkiem, że ja sam podróżę pokieruję, że Jakób do tego mieszać się nie będzie i że posłucha rad moich w każdym wypadku. W sprawach tego życia, chociaż szalony zwykle, jestem doświadczeńszy od niego.

On ma rację, Jakóbie, potrafi cię lepiej pokierować niż my wszyscy razem, zaufajmy więc mu.

Hrabia za całą odpowiedź uściskał siostrę; serce jego było boleśnie rozdarte, nie miał on właściwie ani planu, ani stanowczego zamiaru; po raz pierwszy opuszczał dom rodzicielski, rozłączał się z narzeczoną swoją i z siostrą.

Jakób nie obawiał się niebezpieczeństw jakie jemu groziły; ale drżał na myśl że musi wśród nich zostawić drogę nie istoty, że musi żyć zdala od nich, że je porzuci bez opieki i może już nigdy nie ujrzy. Nie wahał się on w spełnieniu obowiązku swego; przysłana kądziel i list szedłszy przy niej, umocniły go tylko w postanowieniu dawno uczynionem; wszak on wszystko zawdzięczał ojczyźnie i królówi; w ich więc obronie powinien był walczyć, a jednak byłby on w tej chwili ohotnie powtórzył ową spiewkę króla Henryka:

Que ne suis-je sans vie
Ou sans amour!

Izydora pojmowała dobrze uczucia brata i jego cierpienia; bolała za niego i za siebie a jej silna dusza nie traciła odwagi.

Przytuliła głowę brata do serca i okrywała ją pocałunkami, lecz ani jednej nie uroniła łezki, nie wyjęknęła ani jednej skargi.

— Jakóbie mój biedny! mówiła ona, pojedychabym ohotnie za ciebie lub z tobą. Bądź jednak spokojny, nad Izabellą czuwać będę starannie; wszak to siostra moja, kocham ją również jak ciebie.

Długo w noc rozmawiali jeszcze we troje, przygotowując się do jutrzejszej podróży.

Bernarda wezwano na naradę. Izydora po tysiące razy polecała brata wiernemu służce, na którego rękach ojciec jej skonał.

— Niech pani będzie spokojną — zapewniał Bernard — głową swoją odpowiem za pana hrabiego; chyba po mojej śmierci potrafią go schwytać: zrobię wszystko co tylko człowiek jest w stanie uczynić.

— A mnie uważasz już za nic, Izydoro — przemówił Gustaw z wymówką — czyliżem obcy dla was, czyliżem niegodny stanąć w obronie Jakóba? czyliż nie chcę bym broniąc go wywdzięczył się choć w części rodzinie waszej za to wszystko, co uczyniła dla mnie? To źle z twojej strony Izydoro; dawniej byłaś sprawiedliwą, a dziś, widzę to dobrze, gdybym i zginął nikt za mną płakać nie będzie.

Izydora spojrziała na młodzieńca wzrokiem pełnym uczucia; iza zabłysła w oku Gustawa; była to iza rozczulenia nie zaś boleści. Gustaw kochał Izę, kochał ją prawdziwą i silną miłością. Nie śmiał on nigdy powziąć stałej nadziei, nie śmiał wyznać swego uczucia; ale Izydora odgadła je i jeśli podzielać go nie mogła, to jedynie dlatego, że jej czysta dusza Bogu tylko i sprawie Jego poświęconą była.

Kochała ona Gustawa uczuciem braterskiem: żadna myśl inna nie zamącała tego czystego uczucia. Życzyła mu szczęścia i pragnęła poświęceniem się i przyjaźnią to szczęście mu zapewnić.

Gustaw wiedział o tem; cieszył się tem i smucił zarazem. Gdyby Izydora mniej była wzniosła, mniej czystą i świętą, straciłaby w oczach jego ten urok, któremu ulegał; tak zaś czcił ją i kochał bez miary. Gdyby Izydora została jego żoną, nie byłaby już ideałem jego marzeń młodzieńczych, a w jego sercu zostałaby próżnia, jaką niczem zapelnąć nie można, gdy młodość przemienie, gdy jej marzenia i uludy pierzchną bez śladu.

Postanowionem zostało, że młodzi ludzie wyjadą nazajutrz wieczorem, i że się naprzód udadzą do Pré-Patour, gdzie mieszkała Izabella.

Pré-Patour jest to wspaniały zamek leżący w pobliżu Vendôme na brzegu Loary a wstawiony tem, że Henryk IV. w czasie wojen Ligi tu się zatrzymywał.

Rodzina de Porentry mieszkała zawsze w Pré-Patour nie doznając dotychczas wielkich przesładowań. Izabella miała już tylko matkę, pobożną i szanowaną matronę, niezbyt głębokiego umysłu ale pełną dobroci i kochającą córkę namiętnie.

Z cierpliwością i spokojem oczekiwała ona chwili jej ślubu; ufała jej szczęściu, bo wierzyła miłości i charakterowi Jakóba.

Połączenie to, w ich jeszcze dzieciństwie ułożone, miało kres położyć długim procesom i łączyło dwie piękne fortuny. Izabella, było to młode i wesołe dziewczę, ze swawolnym na ustach uśmiechem, udarowane od natury niezwykłym sprytem i nieszkodliwą złośliwością, lecz przytem także wielką prawdziwą i szlachetnością charakteru.

(C d. n.)

wiedzi, składając gorące podziękowania ofiarującym usługi swoje Zgromadzeniu, które jest Francją. (Bardzo dobrze!) Takie szlachetne czyny, są dowodem dla tych, którzy przeczą zwierchmiectwu Zgromadzenia, że będą musieli ulegnąć.

P. Giron. Nużą nas już te ciągle zarzuty bezczynności jakie nas z Paryża i z prowincji dochodzą. Owoż, gdy oficerowie przychodzą nam ofiarować usługi swoje, czyż nie powinniśmy złożyć im podziękowania. (Z prawicy: bardzo dobrze!)

P. Batbie oświadcza, że komisya wyborów municypalnych przedstawi w tych dniach sprawozdanie swoje.

Posiedzenie z dnia 29. marca.

Joumeaux stawia wniosek następujący: „Zgromadzenie narodowe wierne zasadom r. 1789 oświadcza, że jest zdecydowanym zaprowadzić bezzwłocznie jak najrozleglejszą decentralizację, niemniej postanawia podtrzymać jedność polityczną, w jej zupełnej nienaruszalności. (Bardzo dobrze!)

Jeden z członków Zgromadzenia wnosi, aby wybrano komisję z 9ciu i polecono jej zdać natychmiast sprawę o operacjach niemieckich armij w zajętych częściach kraju. Mowca uzasadniając nagłość swego wniosku, powiada, że już w Bordeaux miał zamiar zapytać się rządu o warunki ewakuacji dep. Jura, Haute Saone i Cote d'Or. Ponieważ jednak p. Thiers go prosił o odroczenie interpelacji, więc uczynił zadość jego żądaniu; odtąd jednak wydarzyły się wypadki niezaprzecznej wagi. Z jednej strony posunęły się armie pruskie ku południowi od strony Chagny, a z drugiej strony Prusacy pomnożyli swe siły na północy Paryża, i odroczyli swój powrót do Niemiec. Z tego wszystkiego wynika, że wszyscy a przedewszystkiem Zgromadzenie powinno, wprawdzie nie nieprzyjawną, lecz ciągnąć mieć baczność na te ruchy. Z tych tedy powodów potrzeba utworzyć komisję, i zawotać nagłość dla dyskusji nad tym projektem.

Thiers: Ta propozycja jest zupełnie bezużyteczną, gdyż wszystko się stało, co się stać musiało; propozycja taka sprzeciwia się zresztą zwyczajom parlamentarnym. Prawda, że odwrót Prusaków na chwilę wstrzymał; zadowolę się z tego mam niepokojom paryskim. Prawdą jest także, że liczba wojsk pruskich w niektórych punktach została powiększona, ale i nasze wojska zostały w tych punktach wzmożone i to w daleko większym stosunku. W tej mierze otrzymaliśmy wszelką możliwą satysfakcję. Nie stało się nic bez wzajemnego porozumienia obu krajów, a działo się to w interesie, można to wyznać jawnie: w interesie wzajemnej otwartości. Prawdą jest, że Prusacy w swym przemaszu zarządzali wielkie rekwiizycje. Zgodziliśmy się, że za takowe będzie odpowiedzialnym skarż Państwa. Tym sposobem będzie kraj cały ponosił ciężary, a nie pojedyncze prowincje. Rokoszanie są odpowiedzialni za tę zwłokę w ewakuacji kraju. Jest to nowe bezprawie, dodane do tych, których już tyle na nich ciąży. Rekwiizycje ustają.

Odnośnie konwencyi zostanie Izbie przedłożona, chociaż dokument ten można uważać za część traktatu pokojowego. Thiers ma nadzieję, że wnioskodawca oświadczy się zadowolonym.

Przew.: Propozycja przekazana zostanie komisji inicjatywy parlamentarnej.

Wnioskodawca: Powtarzam raz jeszcze, że w Chagny na samej granicy linii okupacyjnej zbierają się wielkie siły pruskie, i zapytuję czy takowe mają być uważane za awantgardę większej armii?

Thiers. Nie! Nie!

Wnioskodawca mimoto obstaje przy nagłości; takową odrzucono.

Thiers oświadcza, że wysyłka jeńców ze strony Prus na jakiś czas wstrzymana, znowu odbywa się podług konwencyi którą wczoraj zawarto. Zgodzono się również na to, iż kroki nieprzyjacielskie, jeśli się je wszczęto, mają być uważane jako pochodzące nie ze strony rządu lecz powstańców.

Dufaure (minister sprawiedliwości) składa wniosek postanawiający, iż przestępstwa prasowe przechodzą pod sąd przysięgłych. Żąda nagłości; uchwalono.

Zgromadzenie przechodzi następnie do dyskusji nad projektem Gaslonda co do natychmiastowego zwołania rozwiązanych przez Gambettę rad jeneralnych. Po krótkiej dyskusji nad pytaniem, czy natychmiast do dyskusji przystąpić należy, jak tego żąda Gaslonde, uchwała izba żądanie wnioskodawcy. Projekt Gaslonda brzmi:

Art. I. Dekret delegacji w Bordeaux, rozwiązujący rady jeneralne, znosi się.

Art. II. Rady jeneralne zbiorą się natychmiast, aby wspólnie z prefektami obradować nad środkami zabezpieczenia poszanowania dla ustaw, dekretów Zgromadzenia narodowego i rozkazów rządu przez Zgromadzenie unkonstytuowanego.

Ventavon mówi przeciw projektowi.

Gaslonde broni projektu swego.

Po dłuższej dyskusji, nie przedstawiającej większego interesu, wniosek przyjęto.

Wiadomości z Rzymu.

Rzym 27. marca.

(Vat.) W florenckiej Izbie deputowanych ukończono obrady nad t. z. gwarancjami wolności i niezawisłości papieża. Chcąc uwiecznić to sławne dzieło wniosek deputowany ażeby osobnym paragrafem zniesiono zakon Jezuitów, jako Towarzystwo niebezpieczne dla państwa. Inny poszedł dalej i zażądał, aby zniesiono wszystkie religijne korporacje. Minister oświaty Falco prosił deputowanych, aby odstąpili od tych wniosków i byli jeszcze przez jakiś czas cierpliwi; następnie zapowiedział, że sam od siebie wniesie wkrótce projekt do ustawy znoszącej wszystkie religijne korporacje. To oświadczenie zadowolilo szlachetnych zwolenników rabunku.

Jak wielką szkodę poniósłby kościół przez zniszczenie klasztorów, nie potrzeba ponoś wykazywać. Klasztory są rzeczywistym zasadem ewangelicznymi one są kwiatem chrześcijaństwa. W klasztorach znajdowali papieże zawsze najznakomitszych pracowników winnicy Pańskiej — klasztory wychowywały zawsze najlepszych teologów. Cóżby się stało z misji w ziemi świętej, ze wszystkich pozostałych misji, gdyby zniesiono klasztory?

Przed kilku dniami przybyli tu z Civitavecchia oficerowie amerykańskiego statku wojennego, i udali się w uniformach do Watykanu, aby Ojcu św. wyrazić swą cześć i poważanie. Gdy przybyli do wschodów prowadzących do dworu watykańskiego, straż włoska nie chciała ich wpuścić, przeto oficerowie zmuszeni byli okrążyć daleko kościół św. Piotra, aby dostać się do Watykanu od strony nie strzeżonej przez włoskich hajduków. Wolni obywatele Ameryki mogą obecnie złożyć świadeństwo, jaką to wolność papież posiada, gdy od dobrej woli pierwszego lepszego żołdaka zależy czy wpuścić lub nie wpuścić obcych do Watykanu.

Ci włoscy barbarzyńcy zasługują sobie postępowaniem swoim na nienawiść wszystkich cywilizowanych narodów.

Podczas zaburzeń i skandalów al Gesu byli w kościele obecni mężczyźni i kobiety należące do najrozmaitszych narodowości — oni także doznali zniewagi. Niemcy, Francuzi, Polacy, Anglicy, Amerykanie i Hiszpanie przeszli o tych gwałtach sprawozdania do pism publicznych, i wręczyli protesty swoim ambasadam. A mimo tych oczywistych dowodów p. Lanza ośmiela się w Izbie deputowanych twierdzić, że na każdodziój spada wina za wszystkie tym podobne ruchy! Wszakże protestancy angielscy duchowni poświadczali, że jezuita O. Tomasi unikał w swych kazaniach wszelkich politycznych aluzji, i obiektywnie całkiem traktował swój temat, którym był sakrament pokuty. Nikt dotąd nie kłamał tak bezczelnie jak rząd włoski! Deputowany Lenzi, który był świadkiem skandalów w kościele Jezuitów, chciał zabrać głos przeciw ministrowi, lecz prezydent nie pozwolił mu na to.

O skandalach podobnych tym, które tu miały miejsce donoszą także z Ankony. Tam utworzyło się stowarzyszenie katolickie, i wywołało oczywiście ogromny gniew żydów i wolnomurarzy. Przewidywano piekielny hałas powstał w kościele, gdy kapłan udzielał błogosławieństwa po ukończonym czterdziesto-godzinem nabożeństwie. Jak szepczą, musiała tam być garstka tych, których błogosławieństwo owe dosięgło!

Z radością przyjęliśmy wiadomość o nominacji młodego księcia d'Harcourt na posła francuskiego przy stolicy apostolskiej. Ojciec jego — jak wiadomo przyczynił się nie mało w r. 1848 do uratowania Ojca św. a to z narażeniem własnej osoby. Ma on być usposobienia monarchicznego; zresztą co się nas tyczy nie jesteśmy niczem zobowiązani dla republiki francuskiej w jej najnowszym wydaniu. Gdyby prawdą było, że obok złota Bonapartystowskiego kursują w Paryżu także włoskie pieniądze, w takim razie okoliczność ta nie wzmoże w narodzie francuskim wcale sympatii do rządu włoskiego; nie wiemy czyli historia, tak obfitująca w czyny zbrodnicze, może wykazać na swych kartach coś podobnie okropnego. Zresztą, Bogu tylko jednemu wiadomo, kiedy kraj ten nie szczęsnym wydzwignie się z swej niedoli. Brakuje mu wszystkiego — nawet tego, na czym Francja nigdy nie brakoła t. j. armii. Oby Bóg uratował Francję od losu Polski z którą tyle ma podobieństwa.

Przegląd polityczny.

Ziemia polska. (Zaludnienie miast na Rusi). *Goniec urzędowy* podaje niektóre szczegóły o zaludnieniu miast na Rusi. Przeważną część ludności stanowią żydzi, w Jampolu jest ich 36%, w Lipowcu 48%, w Starym Konstantynowie 59%, w Zaslawiu 62%, w Równie 66%, w Dubnie 73%, w Berdyczowie 85% i w Ostrogu 87% całej ludności.

Z pomiędzy wyznań chrześcijańskich najwięcej jest prawosławnych; stoja oni w następującym stosunku do reszty ludności chrześcijańskiej. W Lipowcu jest prawosławnych z pomiędzy chrześcijan 93 procent, w Jampolu 86 pr., w Starym Konstantynowie 79 pr., w Równie 76 pr., w Ostrogu 65 pr., w Dubnie 60 pr., w Zaslawiu 52 pr., w Berdyczowie 50 pr. O miastach gubernialnych nie czyni *Gon. urzęd.* żadnej wzmianki. W pomienionych wyżej miastach, prawosławni względnie do całej ludności stanowią: w Jampolu 55 procent, w Lipowcu 49 pr., w Starym Konstantynowie 32 pr., w Równie 28 pr., w Dubnie i Zaslawiu 20 pr., w Ostrogu i Berdyczowie 8 procent.

Bardzo mało mieszkających miast posiada swą własność nieruchomą, przeważna ich liczba posiada grunta na prawie wieczystej dzierżawy. Pomiędzy czynszownikami więcej stosunkowo jest żydów niż włościan; ostatni prawie wyłącznie należą do kategorii właścicieli gruntów.

Ludność miejska nawet prawosławna nie jest napływową w Rosji, ale stale zamieszkała z małemi wyjątkami. Oprócz prawosławnych, dość znaczny procent ludności stanowią katolicy, należący do narodowości polskiej. Osoby innych wyznań chrześcijańskich są po największej części cudzoziemcami, osiadłymi przypadkowo w miastach dla trudnienia się przemysłem i rzemiosłami.

Francja. (Fizjognomia Paryża). Korespondent wersalski do *Köln. Ztg.* podaje w liście z 26go z. m. niektóre ciekawe szczegóły o podróży swej z Wersalu do Paryża i o fizjonomii tego ostatniego miasta: „Paryż — pisze on — zawsze jeszcze ważniejszym jest od Wersalu; zdecydowałem się zatem przekonać na własne oczy, co się dzieje po prawym brzegu Sekwany. Przedewszystkiem kilka uwag, w jaki sposób w roku Pańskim 1871 pod panowaniem dwóch rządów republikańskich we Francji powrócił można z Paryża do Wersalu. Gdy się przybędzie po opuszczeniu stolicy na dworzec drogi żelaznej w Batignolles, która ostatnią jest

stacją paryską, zoczy się kompanię czerwonych gwardzistów, która pociąg zatrzymuje. Po najtroskliwszem przetrząśnięciu pakunków podróźnych, zawezwani są wszyscy wojskowi, by wysiedli z wagonów, ponieważ dalsza podróż nie jest im dozwoloną. W tym celu odbywa się rewizja każdego wagonu z osobna. Po półgodzinnym przestanku pociąg rusza dalej. — Przed Wersalem trzeba przebiec linie tamtejszego rządu i wykazać się paszportem lub inną legitymacją, przyczem urzędnicy dają wydania wszystkich gazet, z których organy komuny są konfiskowane, a dzienniki przyjazne p. Thiersowi pozostawione właścicielom. Nawet damy ulegają tej literackiej kontroli, która się odbywa w osobnym pokoju i to w sposób najskrupulatniejszy, gdyż przy terażniejszych modach z łatwością może każda pani mnóstwo ukryć zakazanych pańpieków. Nareszcie kończy się wszystko i przynależności, że nawet wśród tak strasznych wypadków we Francji, gallikańska skłonność do śmiechu i dowcipkowania w pełnym jest rozwoju. Po obu stronach rzeki rozlega się śmiech, a rewizje podają niewyczerpany temat do żartów. Ale przejdźmy teraz do Paryża. — Nasamprzod zwiędziłem kilka merostw. Pogoda była przepyszna, bulwary zewnętrzne przepełnione były przechadzającymi się, przed kawiarniami wygrały wędrowne kapele, a przy dźwiękach gitary słyszałeś urywki z najrozmaitszych oper lub rozwiozłe piosenki. — Jedyne przeszkodami, przez które wszyscy, starzy i młodzi, kobiety i dzieci przechodzić musiały, były barykady. Tu i owdzie stały gromadki przed afiszami rozmaitej wielkości i koloru, porozlepianymi na rogach: były wśród nich odczyty centralnego komitetu, admirała Saisset, merów, posłów paryskich, różnych klubów, stowarzyszeń robotników i kandydatów na członków komuny. Ponieważ to była niedziela, więc większa część składów była zamknięta, a na żaluzjach także porozlepiane afisze, których na jednej ulicy można było czasami naliczyć tysiące.

Jeśli pod błogosławionym rządem z Belleville ustał handel i przemysł, to w zamian kwitną dochody drukarzy, kupców papieru, i rozlepiaczy afiszów. Dla nich złote są czasy. W Wersalu mamy parlamentarne zgromadzenie, w Paryżu komedję, głosowania powszechnego. Ludność głosowała pod naciskiem rewolucyjnego komitetu, który opanował ratusz i *Journal officiel*, mianuje i destytuuje jenerałów, wydaje dekryty i rozpisuje wybory. Wiele Paryżan nie miało wcale kart wyborczych, ale kto chciał wybierać, potrzebował tylko dostarczyć dwóch świadków, którzyby go przedstawili, a komitet tak dalece w tej mierze był względny, że przed każdym lokalem wyborczym znajdowali się patrioci, ofiarujący się potrzebującym za świadków. Komitet centralny w ogóle niezmiernie jest ucieszony głupotą Zgromadzenia narodowego, które mu pozwoliło za pomocą suffrage uniwersel nabyć jakiej takiej prawnej podstawy bytu.“

Niemcy. (Do protestu posłów polskich.)

Posel Żółtowski oparł swój wniosek przeciw wcieleniu Poznańskiego i Prus zachodnich do cesarstwa niemieckiego na następujących motywach:

1. Polacy zastrzegali swoje polityczne prawa narodowe przy każdej sposobności we wszystkich prawnych reprezentacjach parlamentarnych, mianowicie:
2. na posiedzeniu północno-niemieckiego parlamentu z dnia 18. marca 1867 protestowali polscy posłowie przeciwko kompetencji jego rozporządzania ziemiami polskimi;
3. że należącym do Prus ziemiom polskim traktatem międzynarodowym zawarowano na kongresie wiedeńskim odrębność narodową;
4. że takie gwarancje nie mogą być unieważnione przez jedną stronę kontrahującą, ani przez reprezentację parlamentarną jednego narodu;
5. że Niemcy zawdzięczają swoje nadzwyczajne powodzenie polityce, opartej na zasadzie narodowości i praw historycznych;
6. że trudno przypuścić, aby Niemcy powieierać chcieli w zastosowaniu do innych narodowości zasadami, na których opierają swoje prawa;
7. że cesarz niemiecki w mowie tronowej z dnia 21. marca 1871, wyrzekł następujące słowa: „Poszanowanie jakiego Niemcy wymagają dla swojej własnej samodzielności, przynajmniej chętnie wszystkim innym państwom i narodom, silnym i słabym“.

Mowy Bismarka nie podajemy, gdyż nie chcemy wzbudzać w czytelnikach naszych tej indygnacji, jaką odczytanie tego wysoko cynizmu wzbudzać musi.

Włochy. Na dowód w jaki sposób owa udobrodziejstwowana przez Francję Italia, mówi o kraju, któremu wszystko zawdzięcza, przytaczamy następujący ustęp z *Gazety d'Italia* z d. 22. marca:

„Powiedzą może, powiada gazeta, że szalonym jest Paryż, a nie Francja, my jednak sądzimy przeciwnie; Paryż byłby może rozsądnym, gdyby Francja nie upoważniała go do szaleństwa. To też większa część błędów Paryża spada całkowicie na cały naród francuski. Czas ten anarchii winien być nauką dla całej Francji, dla wszystkich narodów i rządów. Usprawiedliwia on cesarstwo i wykaże, jak bardzo niewdzięcznym i niedofecznym było Zgromadzenie narodowe, gdy pod przewodnictwem tego starego grzesznika Thiersa, ogłaszało jego upadek. Jeżeli kto zasłużył stanąć przed trybunałem całego narodu, jako zły doradca i kusiciel, to pewno ten człowiek, w którego objęcia Francja się rzuciła. Cesarstwo stało się ofiarą; a Francja śnać nie była godną Napoleona III, który był wyższym od niej. Może zbytek nieszczęść wróci rozsądek Francji, a natenczas przypomni ona sobie o człowieku, który w ciągu lat dwudziestu potrafił wmowić w świat cały, że ten chory i strupieszalny naród jest zdrowym, silnym.“

Z tych kilku wyrazów można się przekonać o nieporównanej podłości włoskiego rządu. Dopóki Thiers nie był nacelnikiem władzy wykonawczej, nie było obelgi, którejby Włosi nie cisnęli na Napoleona w bojaźni, aby go Bismark nie chciał powrócić na tron francuski. Dziś, śpiewają hymny na cześć upadłego cesarza, bo się go już nie boją, a

chcą go użyć jako broń przeciw rządowi wersalskiemu.

Hiszpania. Z Madrytu donoszą: Królowa Maryja Wiktoryja przybyła w podobny sposób do stolicy, co jak małżonek Od Plaza del Oriente aż do Pasco de Recoletes ustawioną była piechota i milicya, w Prado artylerja, między Retiro a ogrodem botanicznym kawalerya. Oprócz budynków rządowych nie widziano wcale przystrojonych domów prywatnych; wszystkie balkony przepełnione były ciekawymi, lud zachował się milcząco. Niedokończony łuk tryumfalny, który podjęli się zbudować w okręgu del Hospicio dobrze myślący demokraci i progresiści mógł służyć jako symbol całego przyjęcia. Szlachta od czasów przybycia królowej przesiedla się w składaniu swych hołdów dworowi. Dziennik urzędowy ogłosił w końcu dokładny spis wybranych deputowanych. Opozycja liczy najmniej 160 członków. Karliści licząc 60 głów tworzą najsilniejszą frakcję w łonie opozycji. Nieznane są jeszcze rezultaty wyborów do senatu, jednakże i tu liczą na silną opozycję. W północnych prowincjach wyłapano w tych dniach broń i amunicję przeznaczoną dla karlistów. Głośno o tem mówią, że Cabrera i Don Karlos staną na czele powstańczych zastępów. Rezultat wyborów dodał im otuchy. Spodziewają się, że równocześnie chwycą za broń i republikanie.

Sprawy krajowe.

Wiadomości dyecezyjne. Dnia 27 marca b. r. wprowadzony został kanonicznie na probostwo w Szwarzach powiat nowosądecki, dyecezya tarnowska, opróżnione od 20 listopada 1870 po śmierci s. p. ks. Antoniego Trybalekiego, ks. Leopold Chmielowski dotychczasowy pleban w Bieńkowiec i poddziałkani myślenicki.

Opróżnione w ten sposób probostwo w Bieńkowiec powinł myślenicki dyecezya tarnowska liczy 2381 dusz, względem których obowiązki duchowne sprawuje każdorazowy pleban i ustanowiony wikary.

Do uposażania nie należące żadne grunta, kongrua zaś wynosi 240 złr. na której pokrycie z powodu, że własne dochody plebańskie wynoszą ledwie 59 zł. dopłaca fundusz religijny rocznie 361 złr. Wikary pobiera całą płacę rocznie 210 złr. z tegoż funduszu.

Wyciąg z protokołów 42 i 43 posiedzenia z r. 1870 i 1-6 posiedzenia Rady szkolnej krajowej z r. 1871. (Ciąg dalszy.)

Tytuł IV.

O mianowaniu nauczycieli.

Art. 46.

Rada szkolna okręgowa nadaje posady rzeczywistych nauczycieli i pomocników przy publicznych szkołach ludowych na podstawie prezenty udzielonej kandydatom ze strony gmin lub rad szkolnych miejscowych.

Prawo prezentowania nie może jednak uwiazac zastrzeżeniem artykułem 48 prawu rady szkolnej krajowej przenoszenia nauczycieli z jednej posady na drugą, jeżeli to ze względu na dobro szkół uzna za potrzebne Tymczasowe nadawanie posad nauczycielskich należy do rad szkolnych okręgowych.

Art. 47.

Jeżeli gmina własnym nakładem i bez współdziałania gmin innych a oraz bez pomocy funduszu szkolnego okręgowego utrzymuje publiczną szkołę ludową, wówczas wykonuje prawo prezentowania nauczycieli sama wyłącznie. We wszystkich innych wypadkach przysługuje to prawo radzie szkolnej miejscowej.

Nauczycieli utrzymywanych z funduszu szkolnego krajowego mianuje bezpośrednio rada szkolna krajowa.

Osoby prywatne, korporacje i obszary dworskie przyczyniające się stałemi datkami rocznemi do utrzymania szkoły, rozrządzają przy udzielaniu prezenty taką ilością głosów, jaka odpowiada stosunkowi wartości pieniężnej ich datków do sumy nakładów na szkołę. Każdy zaś z uczestników, który zalega od 2 lat z datkiem swoim lub w chęci uwolnienia się od niego wytoczył spór sądowy, traci prawo powyższe aż do uszczerzenia zaległości lub rozstrzygnięcia sporu na korzyść szkoły.

Wszelkie inne prawa prezentowania, wynikające z jakichbydz tytułów, ustają z wejściem w wykonanie niniejszej ustawy.

Art. 48.

Skoro zawiąkuje posada nauczycielska, winna rada szkolna miejscowa bezwłocznie zawiadomić o tem radę okręgową, która zajmuje się rozpisanem konkursu.

Obwieszczenie konkursowe należy umieścić w dzienniku urzędowym a niemniej w jednym z czasopism szkolnych, jeżeli rada szkolna okręgowa uzna to za potrzebne.

W konkursie należy:

- a) wyrazić miejsce i kategorię posady, połączone z nią korzyści, jakoś uzdolnienia wymaganego, a oraz władzę szkolną, do której ma się wnosić podania,
- b) oznaczyć termin miesięczny przynajmniej, licząc od pierwszego umieszczenia konkursu w dzienniku urzędowym,
- c) oznajmić, że kandydaci, będący już w służbie, powinni podania swe wnosić za pośrednictwem swych przełożonych do rady szkolnej okręgowej, i że podać siódnionych lub nieopatrzonych w potrzebne dowody, nie będzie się uwzględniać (C d n.)

Kronika.

Lwów dn. 6 kwietnia. W skutek nieuwagi przy rewizji Dziennika, wkradły się do wczorajszej kroniki „Unii“ niektóre uwagi i ekspektoracje, za które redakcyi w żaden sposób odpowiedzialności brać na siebie nie może. I tak ze stanowiska naszego, jako organ wybitnie katolicki, nie możemy pod żadnym warunkiem być zadowoleni z wyboru na burmistrza złowika, który pod względem swych przekonań ta polu religijnym w dyamentalnej z nami stoi sprzeczności. Powtórze wstrętne nam są wszelkie

wycieczki przeciw osobistościom, bo wierni godłu naszymu, wypisanemu na czele „Unii“ — z zasady występujemy zawsze tylko przeciw rzeczy nie dotykając osób, zwłaszcza, jeśli te składają z usługujących na wszelki szacunek. Jesteśmy oraz zdania, że aby być dobrym obywatelom i pożytecznym społeczeństwu członkami, nie potrzeba koniecznie posiadać osobliwego daru wymowy, który jest wprawdzie cennym przedmiotem, ale nie stanowi człowieka.

Ustęp wczorajszej kroniki, traktujący o wyborze burmistrza, wykracza przeciw powyższemu zapatrywaniu naszym, dlatego widzieliśmy się zniewoleni sprostować wyrażone w nim opinie.

Lwów 6 kwietnia. Jedną raz przeciw znalazła się rzecz, która zarówno w „Gaz. Narodowej“ jak i w „Dz. Polsk.“ wzbudziła uczucie pozornie przynajmniej toż same. Mówię: pozornie, bo źródła pobudki tego uczucia u obydwojch antagonistów były inne. Pierwszy więc raz od czasu kiedy w szkołach uczy logiki, różne przyczyny wywołały jeden skutek! A że prawidła logiki, chociaż nieznanne obu powyższym studentom politycznym, starsze jednak są od nich; przypuściwszy zatem że różne przyczyny wpłynęły na wywołanie w nich pewnego uczucia, nie możemy przypuścić, aby to uczucie było jedno i toż same.

Dz. Pol. przed wyborem Ziemiałkowskiego, nawet w sam dzień wyborów jeszcze popierał kandydaturę Szemelowskiego, który jak wiadomo jest przyjacielem politycznym p. Ziem. Aż tu nagle zamiast przyjaciela, wybierając samego mistrza... Tryumf niespodziewany! Wesele łatwe do wytłumaczenia! Dz. Pol. z radości napisał ode pokojową i w szlachetnym za pale pojednawczym gotów jest przycisnąć do łona swego jeszcze z jakichś tysięcy abonentów tromtadrazycznych i drugie t. le rezolucjonistów.

Gazetka popierała gorąco kandydaturę dr. Smolki. P. Dobrzański rzucił po dwa króć do urny wyborczej kartkę z napisem Smolka, gromiąc zwolennika p. Ziemiałkowskiego; wtem nagle p. Dobrzański stawa kandydatem dr. Ziemiałkowskiego! Powstaje osłupienie powszechne między narodem. P. Dobrzański zaklina dr. Ziemiałkowskiego, aby raczył uszczęśliwić miasto; przychodzi do wyborów — p. Dobrzański & Compagnie wręczają oczywiście kartkę za Ziemiałkowskim. Dr. Ziemiałkowski zostaje wybrany — przypomina sobie jednak doznane niegdyś nieprzyjemności, i oświadcza że nie może przyjąć wyboru. — Dr. Wolski rozczulił się tem i wnosi aby odrzucić rezygnację; — 90 głosami rezygnacja zostaje odrzuconą — Dr. Ziemiałkowski zmiekniony 90 głosami przyjmuje burmistrzostwo — p. Dobrzański w spojeńcu szczęścia przyiska go do serca, „Gazetka“ klaszcze w dłonie i woła bosanno — gniewa się strasznie na Dz. Pol. że jej zarzucha brak gorliwości w przeprowadzeniu wyboru Ziemiałkowskiego — i zaprzecza, że jej niczego więcej do szczęścia nie potrzeba. — No! i powiedzcież teraz moi państwo, czy może istnieć uczucie bardziej czyste, niewinne, uzasadnione, bezinteresowne, prawdziwe? Czy może być coś wznioślejszego, nad takie wzniesienie się ponad własne przekonanie?... Czy może być coś szczytniejszego nad przekonanie, które się wznosi tak wysoko, tak wysoko — że go nie dopatrzeć nie można?.. Niech żyje siła przekonania! Niech żyje interes publiczny! Precz z prywatą!

Panie miejscowe i zagraniczne w Rzymie podpisują adres do panujących w Europie z żądaniem, aby wdali się w to, iżby swobody religijnej nie gwałcono w mieście wiecznem.

Samobójstwo. W poniedziałek wieczorem odebrał sobie życie na strażnicy wojskowej Franciszek Sz. kapral z korpusu pociągów wojskowych przez powieszenie się na klamce u drzwi. Powód samobójstwa niewiadomy.

Statystyka samobójstw. W pierwszym kwartale roku 1871 wydarzyło się w policyjnym okręgu Wiednia 43 samobójstw, z których 21 przypada na miesiąc marzec. W tym ostatnim miesiącu najwięcej samobójstw nastąpiło przez powieszenie. Powiesiło się osób 9, zastrzeliło 3, struli 5, utopiło 2 a skończyło z okna także 2. Ze samobójców było 34 osób płci męskiej, a 9 płci żeńskiej. Najstarszy z nich miał lat 74, najmłodszy 16 lat — Oto skutki odstrasające niewiary i niemoralności.

Trucizna i sztylet pod rządami Wiktora Emanuela. Z Florencji na dniu 28. z. m. donoszą: Przed kilkoma dniami został jeden ze świadków w procesie Lobbia Domenico Corsale, który niewątpliwie we wszystkich misteriach z Via dell' Amoro gęboko wtajemniczonym być musiał, w noc przez mordercę zaszytletowany. Morderca tym musiał być, jak mówią, wążnica, z którym tenże miał jakieś zaręczenie; sprawa nie jest jednak dotąd wyjaśnioną. W każdym razie jest to nieco dziwny wypadek, że dotychczas czterech już świadków w procesie Lobbia nagła zmarła śmiercią; Scotti i Faccioli wskutek zadanej im trucizny, Corsale od sztyletu, Danti śmiercią nadzwyczajną. Miałoby to być przypadkiem tylko, nie więcej? W każdym razie nie chciałbym stawać jako świadek w żadnym procesie tam, gdzie podobne przypadki się dzieją.

Amerykańscy pułkownicy. Od czasu wojny — pisze „Newyorskij demokrat“ — są, jak wiadomo, Stany Zjednoczone, przepelnione pułkownikami. Missouri samo posiada według najnowszego sensu około 3000 tych, według pojęć europejskich, dość wysoko położonych dostojników wojskowych, a posiadaloby ich 6000, gdyby nie to, że reszta z nich posiada godności generałów. Jakich zajęć chwytają w czasie pokoju wielka część tych pułkowników, o tem świadczy najlepiej ogłoszenie jednego z takich pułkowników, w którym ofiaruje publiczności swe usługi we fachu wyprzątania śmieci. Bohater ten zwie się colonel Brown.

Zdanie sprawy z fundacji pomnika i Muzeum w Rapperswyli. (Dokończenie.) Otwarcie uroczyste Muzeum odbyło się 23. października w obec licznie zgromadzonych gości różnych narodowości i Ziomek z różnych dzielnic Polski. Akt założenia odczytany, podpisany został przez obecnych, i mowy podczas posiedzenia i banietu miane przez Szwajców, Polaków i Niemców, świadczyły o gorącym współczuciu dla Polski, tak jak przed dwoma laty podczas uroczystości odkrycia pomnika. Sale Muzeum zostały zwiedzone przez publiczność; chorągiew polska powiewała obok szwaj-

carskiej nawet na statku parowym, na którym zaproszeni się znajdowali, i salutowaną była ogniem działowym.

Teraz przejdźmy do stanu finansowego instytucji nowo założonej.

Przychód: Ex - cesarz Napoleon 1000 fr. Pani Rutkowska z Jaguszewic w Prusach Zach. 109 fr. 50 c. P. Mieczysław Łyskowski z Torunia 91 fr. 25 c. Pani Mielżyńska z Drezna 18 fr. 50 c. Za pośrednictwem Red. Gaz. Toruński. 99 fr. 36 c. Dr. Xawery Gałęzowski z Paryża 10 fr. Pani Prądzyńska z Wawdowa w Prusach Zach. 73 fr. 60 c. P. Guillod z Sémui 10 fr. Zia Bey ex-minister turecki 50 fr. Towarzystwo Kościuszki w Saint-Gallen 10 fr. Hr. Marcei Żółtowski z Wielkopolski 998 fr. 25 c. P. Ludwik Królikowski z Paryża 20 fr. P. Ferdynand Opolski z Galicyi 166 fr. 50 c. Hr. Edward Poniński z Wielkopolski 185 fr. P. Ignacy Łyskowski, z Miloszewy w Prusach Zach. 314 fr. 50 c. P. Zarczyński poseł z Paryża 100 fr. Polacy z Belgradu 22 fr. Uczniowie polscy w Zurychu przez p. Krajewskiego 8 fr. Z sprzedaży broszur przez p. Chylewskiego 6 fr. Pani Kaweczńska, ze Starogrodu w Prus. Zach. 18 fr. 40 c. Pani Szuldrzyńska z Lubasza w Wielkopolsce 185 fr. Pani Hortenzja Jakubowska z Tarnowa 10 fr. P. Gąsiorowski z Odessy 20 fr. P. Geritto Smitts z New-Yorku 90 fr. Składka w Chorobrowie w Galicyi 90 fr. Składka w Chorobrowie w Galicyi 275 fr. Połowa subskrypcji na Pomnik i Muzeum zebrana przez Red. Dzień. Pozn. 918 fr. P. Edward Szaszkiewicz z Niżborgu nowego 2 fr. 10 c. P. Adam Kucner z Pijanowic pod Gostyniem 3 fr. 70 c. Towarzystwo Przemysłowców we Wrocławiu 4 fr. Razem 4819 fr.

Podług rachunków złożonych przez profesora Stadlera architekta:

Rozchód: Murarz i kamieniarz 10 885 fr. 59 c. Cieśla 1919 fr. 68 c. Ślusarz 1372 fr. 25 c. Stoляр 6640 fr. Szklarz 445 fr. 58 c. Marmurnik 871 fr. Malarz 2354 fr. 93 c. Blacharz 1322 fr. 35 c. Ogrodnik 220 fr. Architekt, jego zastępca, plany, jazda do Rapperswyli 3073 fr. 48 c. Umowanie sal i tapicer 2794 fr. 20 c. Drukarz, szyćcharz, litograf, fotograf 1043 57 c. Porto korespondencyj. cyrkularzów, odezwy, i pak otrzymanych 1488 fr. 93 c. Utrzymywanie Muzeum, administracja, służba, opał, różne opłaty 1761 fr. 74 c. Uroczystość otwarcia Muzeum 390 fr. 85 c. Kapitał na utrzymanie konserwatora, strażnika, posługa, opłaty stałe i jednorazowe z górą 3500 fr. rocznie licząc 4 1/2% 78 000. Wydatki od stycznia na restaurację zamku i t. p. 3260 fr. Ogół 117 844 fr. 7 c. Przychód wynosił 4819 fr. Kapitał nie zwrocony 113 025 fr. 7 c. Przewyżka w rozchodzie za pomnik 7292 fr. 62 c. Przewyżka ogólna w rozchodzie 120 317 fr. 69 c.

Tak znaczny wydatek ciężący na jednej osobie wymagał pożyczki, która została zrobiona, w nadziei że ofiarując Polsce zakład uznany ogólnie za wielce użyteczny i przynoszący jej chlubę, obudzi się w sercach polskich uczucie obowiązku i solidarności patriotycznej, których brak potężnemu Państwu francuskiemu upadkiem zagraża. Cóż znaczą ta garstka złota w porównaniu do ważnej przysługi przez wielki mającej się ciągle oddawać sprawie naszej? Przechowując ducha narodowego w tej skarbnicy, damy dowód naszej żywotności i wiary w odrodzenie.

Asekuracja ognia ruchomości Muzeum wynosi już 27,000 franków i ciągle wzrasta. Pomiedzy zwiedzającymi wielu było Francuzów; niektórzy ofiarowali na pamiątkę broń, którą używali podczas ostatniej kampanii. Współczucie dla Muzeum tak dalece się objawia, że jeden ze znakomitych pisarzy Stanów Zjednoczonych Ameryki, dziękując w imieniu swych ziomek za tę fundację, która interesuje cały świat naukowy i wszystkich sprzymierzeńców w prawa i wolności ludów. Liczne dzienniki Amerykańskie świadczą o tem przyjaznem usposobieniu opinii publicznej. Jeżeli tak dalece nasza Instytucja jest popularną w obczyźnie, nie powinnaż znaleźć w własnym kraju jaśniejsze poparcie? Niech każdy w miarę możliwości darem lub datkiem się przyczynia, niech Opiekunki Muzeum pójdą za popędem uczucia narodowego, a Instytucja nasza zajmie godne Polski stanowisko i przyniesie jej zaszczyt.

Zamek Rapperswyli, 26. marca 1871 roku.

Władysław Plater.

Sprostowanie. W wstępnym artykule wczorajszym wiersz 19 z góry, zaszła pomyłka, którą w ten sposób sprostować należy, że w miejsce słów „przedmioty nie załatwione“, stać powinno „przedmioty załatwione“.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Stan austr. banku narodowego z dniem 31. marca 1871.

Table with financial data for the Austrian National Bank as of March 31, 1871. Columns include 'Stan czynny' (Active) and 'Stan bierny' (Passive) with various sub-items like gold and silver, banknotes, and reserves.

Table showing financial figures for 'Należitości z żirów' (Debt from interest) and 'Niepodniesione dywidendy' (Undistributed dividends), totaling 442,513.677.

Ostatnie wiadomości.

Wiednia. Na posiedzeniu Izby panów dnia 5. kwietnia prezes Izby Schmerling, przed wzięciem pod obrady ustawy o poborze wojskowym, wyraził swe ubolewanie, iż Izba wyższa zmuszona jest już trzeci raz traktować sumarycznie ważne projekta ustawodawcze. Po wypowiedzeniu wniosku komisji o projekcie do ustawy poborczej przez sprawozdawcę, minister obrony krajowej przemawia za przyjęciem wniosku; poczem projekt uchwalony został bez rozpraw według układu przyjętego przez Izbę deputowanych.

Pierwsza rezolucja tycząca się rozpoczęcia rokowań z Węgrami, odrzuconą została 26 głosami przeciw 24, a gdy i druga rezolucja upadła, Prattobera cofa i inne wniesione rezolucje.

Bawiący w Pradze minister sprawiedliwości zaprzecza stanowczo, aby jakkolwiek wziął na siebie misję polityczną.

Paryż. Wojna domowa we Francji coraz groźniejszy, coraz namiętniejszy przybiera charakter. Powstańcy paryscy, a właściwie przewodnicy nie chcą ustąpić, wojska przeto wersalskie zmuszone są siłą stumić rokasz tak szkodliwy interesom Francji. Dziś przeto na przestrzeni między Wersalem a Paryżem rozryły się w całej zacieklności widmo wojny domowej. W Paryżu wzmagają się zamieszanie. Bohaterowie z hotelu de Ville potracili głowy i teroryzmem chcą ratować się od nieuchybnej zguby. Telegramy okropnymi farbami malują stan rzeczy w Paryżu. Życie i mienie każdego człowieka wisi tam na włosku, a lada cieniem podejrzenia już wystarczy, aby narazić się na okrutną zemstę rozkiełzanego motłochu. Rabunek w Paryżu należy do rzeczy zwyczajnych, a pastwą jego stają się po większej części gmachy rządowe i domy osób majątniejszych, lub podejrzanych o nieprzyjazne usposobienie dla rządu rewolucyjnego.

W Wersalu tymczasem pracują bardzo pilnie nad planem ataku Paryża. Plan ten wygotowali generałowie Ducrot, Leffo, Chansy i Trochu. Jenerał Mac-Mahon ma go wykonać. W Wersalu mają podostatkiem artylerji i jazdy, ale brak piechoty.

W ostatniej walce między powstańcami a wojskami wersalskimi było około 4.000 rannych i zabitych.

Dla lepszego zorientowania się w ostatnich wypadkach podajemy na tem miejscu depesze z Paryża i Wersalu. I tak depesza z Paryża pod d. 3. kwietnia godz. 6 1/2, mówi:

Wieczorne wydanie powstańczego Journal officiel ogłasza następujące depesze: Godz. 11 1/2 rano. Bergeret i Flourens połączyli się z sobą i posuwają się na Wersal; powodzenie ich jest pewnem. Godz. 2. po południu. Około 4tej rano kolumny Duvala i Flourensa spotkały się na zetknięciu się dróg pod Courbevoie. Zaledwie tam stanęły, musiały wytrzymać bardzo silny ogień z Mont Valerien. Wojsko było zakryte murami i pod ich zasłoną mogło zorganizować ruch swój, który zupełnie się powiodł. Przebyło ono obręb miasta i posuwa się na Wersal. Bergeret na jego czele porywa je z sobą wśród okrzyku: niech żyje Rzeczpospolita! Dwa konie ubito pod Bergeretem. Ogień armji wersalskiej nie wielką zrządził szkodę w ludziach.

Le Bien public donosi, że Floquet i Locroy złożyli mandaty deputowanych. Wiść obiega, że Assy aresztowany został z nakazu Komuny. Skonfederowana gwardya narodowa operuje w trzech korpusach; celem ich wszystkich jest Wersal, a mają one ze sobą przeszło 200 dział. Armia wynosi 100 do 110.000.

Paryż 4. kwietnia. Journal officiel donosi: Wczoraj na całej linii nieprzyjacieli odparty został. Cri du peuple mówi, że gwardya narodowa trzymała się na zdobytych stanowiskach swoich w Meudon i Bougival. Strata wynosi 50 zabitych i 100 rannych.

Paryż 4. kwietnia, godz. 2 rano. Wczoraj rano wiele batalionów wyruszyło z 20 działami przez Vaugirard na Sèvres i Meudon. O 7mej rano zaszła pod Bas Meudon utarczka forpocztowa, a o godzinie wpół do 10tej natarczywy ogień działowy między artylerją wersalską, która była ustawioną na lewo od zamku Meudon, a paryską artylerją w Clamart. Artylerja paryska była liczniejszą, a wersalska lepiej strzelała. Bataliony gwardyi narodowej były w zakrytem stanowisku poza bateriami Clamart. W tej chwili krąży wieść przychylna gwardyi narodowej. Na polu Marsowem widać pożar. Artylerja wersalska, zdaje się, że zaprzestała ognia.

Paryż 4. kwietnia wieczór. Ogień artylerji między Clamart a warownią Issy trwa ciągle. Przed warownią Issy stoi 40.000 gwardyi narodowej Mont-Valerien zaprzestał ognia. Komitet centralny robi wysilenia, aby warownię Issy wzmoćnić. Wolny ruch zatamowany. Zapewniają, że nastąpiła rozmowa między reprezentantami Zgromadzenia narodowego a Komuną celem sprostowania porozumienia. Opinions nationale donosi, że deputowani paryscy wraz z merami paryskimi składają komitet, który pracuje nad pojednaniem.

Wersal 4 kwietnia (urzędowe). Dwa korpusy rokoszantów posunęły się wczoraj z jednej strony na Meudon i Chatillon, z drugiej strony na Rueil. Oba korpusy wprawione zostały w zupełny popłoch. Wczoraj Flourens został zabity. Rokoszanie ponieśli ciężkie straty. Wojsko zachowało się wybornie, a powstańcy liczyli poniekać, że wojsko przejdzie na ich stronę. Rokoszanie w warowniach Vanvers i Issy strzelali dziś rano na wojsko, a te-

raz uderzają na nich w reducie Chatillon. Liczą tu na spieszne i zupełne zwycięstwo.

Z Wersalu telegrafują pod dniem 4. września wieczorem, iż reduca Chatillon została wzięta szturmem.

Do niewoli zabrano 200 jeńców, a między tymi jenerał Duvala na miejscu rozstrzelano. Walka działowa między fortami a reducą Chatillon trwa dalej. Na innych miejscach nie było dnia tego boju.

Z Berlina telegrafują, iż doniesienie Timesa jakoby Thiers zapłacił 500 milionów franków na rzecz wynagrodzenia wojennego, zupełnie jest bezzasadnem. Francya nie jeszcze nie zapłaciła na rachunek wynagrodzenia kosztów wojennych, lecz owszem winną jest jeszcze 48 milionów zaległych kosztów zaopatrywania wojska.

Opinion nationale donosi, że deputowani paryscy wraz z merem organizują komitet pojednawczy.

Z Marsylii telegrafują pod dniem 4. kwietnia:

Oddział wojsk rządu wersalskiego w liczbie 5000 ludzi uderzył na powstańców przy stacji kolejowej i zadał im zupełną klęskę. Powstańcy się poddali; przywódcy umknęli. W Marsylii porządek przywrócony.

W Narbonne wojska rządu wersalskiego pobili powstańców i zmusili ich do poddania się na łaskę lub niełaskę.

Dnia 5. b. m. odbyło się w Brukseli posiedzenie konferencji pokojowej.

Z Monachium 5 kwietnia. Z powodu oświadczenia pałata Dr. Döllingera, Arcybiskup Monachijski wydał list pasterski, w którym wykaże, że kwestya nieomylności nie ma być dopiero rozstrzyganą, lecz przez sobór już rozstrzygnięta została. Badanie historyczne nie powinno być stawiane ponad kościół. Arcybiskup odpycha twierdzenie, iż uchwały soboru nie dadzą się pogodzić z konstytucjami państw europejskich. Przez oświadczenie Döllingera, które go w razie, gdyby przy niem obstawał, wykluczyłby musiał z kościoła katolickiego, domysł od dawna żywny wzrósł aż do największego prawdopodobieństwa, iż autor tego oświadczenia jest duchową głową całego ruchu przeciw soborowi wymierzono.

Z Madrytu. Prezesem senatu wybranym został Santa Cruz, wiceprezydentami: Cordova, Figuerela, Madrazi i Solvela. „Epoca“ mniema, że kongres będzie liczył 140 członków opozycji. Deputowany Nocedal ma domagać się, aby ministrów postawiono w stan oskarżenia.

Z Konstancji donoszą o obiegającej tam wieści, jakoby poseł moskiewski w Wiedniu Nowikow miał zostać ambasadorem moskiewskim w Stambule, w miejsce jener. Ignatiewa, który ma być mianowany ministrem spraw zagranicznych w miejsce ks. Gorczakowa.

Rosya pozostawia Turcji przywrócenie porządku w Rumunii.

Szamil sławny wódz Czerkiesów umarł w Medyach.

Szach perski odwołał swego posła bawiącego w Konstancji.

Ks. Southerland dokonał kupna kanału suezkiego.

Od wydawnictwa Czytelnia powieściowej.

Szanownych pp. prenumeratorów „Czytelnia“ zawiadamiamy, że dokończenie powieści, zamieszczonej w dodatku do Unii, przesyłamy im natychmiast po ukończeniu druku, co nastąpi niezawodnie w tym jeszcze miesiącu.

Odpowiedzialny redaktor: Aleksander Vogel.

Kursa z dnia 4. kwietnia 1871.

godz. 2 min. — po południu. Wiedeń. Akcje banku franco-austr. 116.30. Akcje kredyt. węg. 92.00. Anglo-austr. 270.00. Akcje Karola Ludw. 253.00. Kolej siedmiogrodzka 167.00. Kolej południowa 177.00. Kolej Al. 172.25. Kolej państwowa 403.00. Kolej lwowski-czerniowiecka 176.00. Napoleondor —. Kolej wsch. 155.00. Kolej północna 214.00. Kolej Rudolfa 161.00. Kolej węg. wschodnia 85.00. Galicyjskie obligacje indemnizacyjne 74.40. Losy z 1864 roku 123.70. Usposobienie dobre.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Table with meteorological observations for Lviv on April 3, 1871. Columns include time of day, barometric pressure, temperature, wind direction and force, and sky condition.

Pociągi kolei żelaznej (na głównym dworcu kolej Karola Ludwika).

Przychodzą do Lwowa z Krakowa o godz. 7 m. 37 rano. Odchodzą ze Lwowa do Krakowa " " 6 m. 42 rano. Ze Lwowa do Czerniowic 8 godz. 32 min. rano. Z Czerniowic do Lwowa 7 godz. rano. Pociągi kolejowe na stacji lwowskiej Podzamcze. (podług zegaru lwowskiego) Odchodzą do Brodów i Złoczowa o g. 9 m. 11 rano. Przychodzą do Lwo. z Brod. i Złocz. o " 6 " 53 wiecz.

